

Medzinárodná menová sústava

Mena: peňažná jednotka určitého štátu

Menový kurz: cena 1 meny vyjadrená v inej mene. Kótujú – zaznamenávajú v kurzových lístkoch.

- **priamy** – pomer domácej meny k zahraničnej mene
- **nepriamy** – pomer zahraničnej meny k domácej mene

Devalvácia svojej meny = **zvýši sa vývoz** (oficiálne zníženie kurzu vlastnej meny (štát vyhlási), zvýši sa dopyt (vývoz), znížia sa ceny v prepočte na inú menu)

Revalvácia – oficiálne zvýšenie kurzu vlastnej meny = **zniži sa vývoz** (ceny sa zvýšia v prepočte na inú menu)

Vývoj:

1. Bimetalizmus – koniec 18. stor. v Európe, zlato a striebro

2. Monometalizmus – 2. polovica 19. stor. - zlato= Zlatý monometalizmus existoval v 3 formách:

- a) *štandard zlatej mince* – obchodovanie zabezpečovali zlaté mince. Každý kto mal zlato razil si mince.
- b) *štandard zlatého zliatku* – bankovky, ktoré sa dali vymeniť za zlato - **zlaté prúty**. Zlato bolo vylúčené z obehu.
- c) *štandard zlatej devízy* – nie každá mena sa dá vymeniť iba niektoré, najskôr libra, potom aj dolár.

3. Úverová menová sústava – úverové peniaze – bankovky, ktoré sú emitované ako cenné papiere. Má ich byť vytlačených toľko, koľko je v obehu.

Môžu byť: *voľne vymeniteľné (konvertibilné), čiastočne vymeniteľné, nevymeniteľné.*

4. Papierové menové sústavy – v obehu sú papierové peniaze a mince, ktoré **nie sú zameniteľné za zlato**. Formy papierových peňazí:

- * **štátovky (keď sú vojny)**
- * **nezameniteľné bankovky – platia hlavne v súčasnosti**
- * **neplnohodnotné mince**

5. Bretton – woodská menová sústava – r. 1944 uskutočnila sa menová konfederácia. Má tieto princípy:

- celá sústava sa opiera o pevné menové kurzy. Zlato sa používalo len na *vyrovnávanie schodkov PB, medzinárodný platobný prostriedok*.
- Zrušila sa výmena bankovky za zlato,
- Za zlato len dolár centrálnym bankám.
- Devalvácia len podľa pravidiel určil medzinárodný menový fond.
- **svetové rezervné meny (USD, libra – neskôr len USD)**

Na konferencii v Bretton – woods sa dohodlo aj založenie:

1. **MMF,**
2. **IBRD – svetová banka**
3. **GATT (teraz WTO).**

SDR = Osobitné práva čerpania – umelá peňažná jednotka MMF.

6. Kingstonská m. s. = Jamajka konferencia = zásady:

- a) namiesto pevných sa začali používať **pružné (pohyblivé) menové kurzy,**
- b) zrušila sa výmena zlata aj CB,
- c) zrušila sa povinnosť členov MMF ukladať príspevky **v zlato.**

7. Európsky menový systém – vznikol 1970. V podobe tzv. **európskeho menového hada**. Pre potreby vznikla ECU. (ECU – osobitná mena, vystupuje ako rezervná mena. Využíva sa aj ako platidlo na splácanie dlhov a vyrovnávanie sald PB medzi CB krajín EÚ. MMS sa ďalej vyvíjal prijatím EUR.)

Medzinárodný menový fond

3 hlavné ciele:

1. podpora medzinárodnej menovej spolupráce a rozvoja zahraničného obchodu
2. podpora stability menových kurzov
3. pomoc pri vytváraní mnohostranného platobného systému medzi členmi MMF

2 hlavné úlohy:

1. znemožniť agresívne kurzové praktiky členov MMF a pomáhať im riešiť problémy ich platobných bilancií
2. poskytovať členom úvery

Základné zdroje na poskytovanie úverov: členské kvóty – od výšky členských kvótou závisia – prístup k úverom, hlasovaciu silu. Výška kvótou sa prehodnocuje každých 3-5 rokov.

Z minulosti bola kvóta 75 % v národnej mene štátu a 25 % v zlate. V súčasnosti zlato nie ale dolár.

Orgány MMF:

- **rada guvernérov** – 1 guvernér a ostatní zástupcovia (za 1 krajinu 1 člen – guvernér CB alebo minister financií). Rada sa schádza 1x ročne.
- **rada výkonných riaditeľov** = 3x týždenne. Má 24 výkonných riaditeľov. Z 24 len 5 zastupuje svoju krajinu = USA, Japonsko, Nemecko, VB, Francúzsko. Ostatné krajiny sú zaradené do 19-tich skupín. SR je v Belgickej skupiny.

Svetová banka

Vznik spolu s MMF. Poskytuje úvery.

Zdroje financovania:

- * vstupné kvóty
- * operácie na finančnom trhu
- * pôžičky od bohatých štátov
- * bankový zisk.

Činnosť SB vytvorila 3 spoločnosti:

1. **IFC** – Medzinárodná obchodná korporácia
 2. **IDA** – Medzinárodné združenie pre rozvoj
 3. **MIGA** – Agentúra pre mnohostranné investičné záruky
- SB + IFC + IDA + MIGA = Skupina Svetovej banky**

Cieľ – pomáhať členom pri rozvoji a štruktúrálnej prestavbe ekonomík a to poskytovaním dlhodobých úverov s nízkym úrokom.

Európska banka pre obnovu a rozvoj = mala pomáhať pri transformácii socialistickej ekonomiky na kapitalistickú ekonomiku.

Európska investičná banka - finančná inštitúcia EÚ, sídlo – Luxemburg. Cieľ – slúžila vyspelým krajinám.

Ekonomické integračné zoskupenia v EÚ – proces spájania ekonomík štátu

Podľa úrovne:

- **úroveň podnikov** – mikro ekonomická integrácia (najvyšší stupeň – nadnárodné korporácie, jesstil)
- **celé štáty** – makro ekonomická integrácia – má tieto stupne:
 - pásma voľného obchodu
 - colná únia – ako 1 štát voči inému
 - spoločný trh – slobodný pohyb nie len tovaru ale aj prac. síl a kapitálu
 - hospodárska únia –
 - menová únia
 - politická únia – bude

Po 2 sv. vojne vznikol socialistický blok = oni vytvorili RHAP – rada hospodárskej pomoci. Členmi: SR, ČR, Poľsko, Maďarsko, NDR. 1945 vznikla Varšavská zmluva.